

THE LEVOTS

V roce 1820 se v obci Nebřeziny, asi 2 km od Plas, narodil „dveřník českého moderního sochařství“ Václav Levý a jemu bych chtěl věnovat svůj exkurz.

Na dobových fotografiích z Nebřezin si můžete udělat představu, jak poklidná vesnička to kdysi byla.

A zde na druhé fotce můžete spatřit chlapce, který je mistrovi výrazně podoben. Při bližším ohledání jsme navíc zjistili, že chlapec v ruce pevně třímá kladívko.

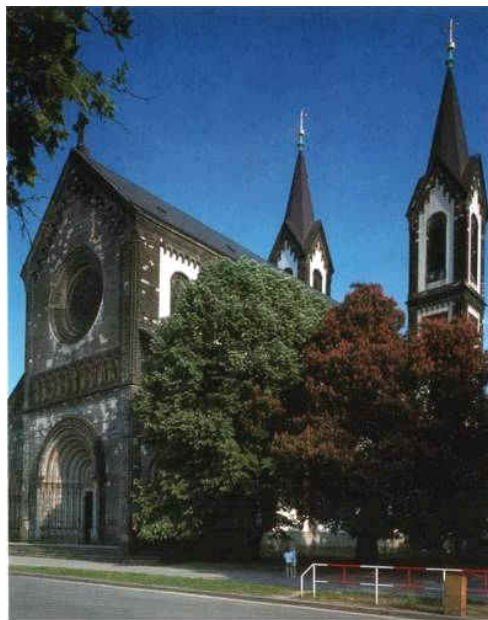
A vzhledem k tomu, že z dopisů Václava Levého víme, že jeho nejoblíbenější dětskou hračkou bylo kladívko a majzlík, usoudili jsme (dle hlediska, že jablko nepadne daleko od stromu) na osobní spojitosti. Ano, domníváme se, že jde o nemanželského synka Václava Levého, kterého počal při jedné rychlé návštěvě u rodičů svých.

Tento obrázek nás přenesl do roku 1854, kdy se začal stavět karlínský chrám Sv. Cyrila a Metoděje.

Základní kámen poklepal mladý císařský pár, František Josef I. a císařovna Sisi. Stavba byla pečlivě střežena národními těšiteli a samozřejmě i císařskou stranou. Česká strana se snažila uplatnit svá kritéria a císařská se

je snažila oslabit tím, že se o výstavbu v Karlíně starala (viz. nedaleká krásná škola na Lyčkově náměstí). Stavitel a architekt chrámu Ignác Vojtěch Ullman si k sobě přizval tehdy již slavného sochaře Václava Levého („Adam a Eva“ na tympanonu), malíře Josefa Mánese a Ferdinanda Náprstka. Celá parta však doplatila na to, že se **pokusila netradičním způsobem konfrontovat náboženská témata s pohanskými**. Jejich nabídka byla výrazně ocesána. Přesto je chrám Sv. Cyrila a Metoděje v Karlíně (dostavěn roku 1863) jedním z nejkrásnějších a nejzajímavějších u nás.

Chrám sv. Cyrila a Metoděje
Praha-Karlín

O pár let později (roku 1868) pobývá Václav Levý se svými sochařskými žáky v Žebráku, kde na hřbitově pod kopulí hřbitovní kaple Sv. Rocha vytvářejí Anděla na náhrobku rodiny Feyerreislové. Sokl pod Andělem je navíc zdobený reliéfy s alegoriemi Ctností. Jeden z jeho žáků se jmenoval Josef Václav Myslbek.

Myslbek o svém učiteli neřikal moc lichotivé věci. Uznejte sami:

„Byl moc přísný a pil víc než mu bylo zdrávo.“

„Podezřívával mne, že jsem mu sebral kapesní hodinky. Pak je našel v podšívce své děravé kapsy.“

„Když šel v Římě na audienci k papeži, ani se nepřevlíkl“- podobně jako architekt Josef Hlávka, který jda na audienci k císaři ve starých šatech a žlutými vousy prohlásil: „Šak on chce se mnou mluvit, ne já s ním.“ (poznámka autora)

V roce 1870 Levý umírá a **Myslbek s důkladností sobě vlastní se stává Levého pokračovatelem**. Rád se vrhá do monumentálních plastik pod vlivem předloh přítele Václava Levého – Josefa Mánese. A právě u velkých soch bych se chtěl zastavit.

Průkopníkem velkých soch je od počátku své tvorby právě Václav Levý. Ten se nedoučil truhlářskému řemeslu a stal se kuchařským pomocníkem na zámku v Liběchově na Kokořínsku. Ve chvílích volna v letech 1840-5 vytvořil v místních skalách celou řadu zajímavých skulptur, patrně pod vlivem Braunova Betlému v Kuksu, který navštívil. Prvním jeho skalním dílem byl 15ti metrový had. A s dalšími výtvořeny se hned „roztrhl pytel...“ Představme si, jak tento „šílenec s dětským srdcem“ (hodnocení Jana Nerudy) dokončí práci v kuchyni, bere kladivo a majzlík a hrne se do lesů, aby tesal a tesal. Vytesává jeskyňky, kaple, schodiště, slavné

postavy české minulosti (Žižka, Holý, Jan Zásmucký) a velké sochy. Podívejme se na některé z nich:

jeskyňka u Harfenice inspirovaná Egyptem

Obří hlavy 9m výšky

Čtyři čertovské hlavy

Když majitel liběchovského zámku odhalil, kam se mu „zabíhá“ kuchařský pomocník, poslal ho hned na studia do Německa. První jeho kamenický učitel prohlásil, že ho nemá čemu učit. Po návratu nenašel moc práce, přesto stihl vyzdobit zámky Liběchov, Zákupy a Ploskovice. Poté odjel Levý do Říma a tady se proslavil.

Vraťme se ale k jeho „Čtyřem hlavám“, kterým se budeme dále věnovat...

Podívejme se na ně ještě jednou: Vypadá to, že tyto hlavy Levý pouze předtesal a nedal jim záměrně plnou podobu. Cožpak neměl koho zpodobnit?

Domnívám se, že jde o „otevřenou záměrně nedokončenou kompozici“. Levý nechal hlavy k dispozici pro dobu, až bude mít český národ ty pravé hrdiny. Pak teprve bude dotesáno. **Jde tedy o Levého výzvu budoucím pokolením.**

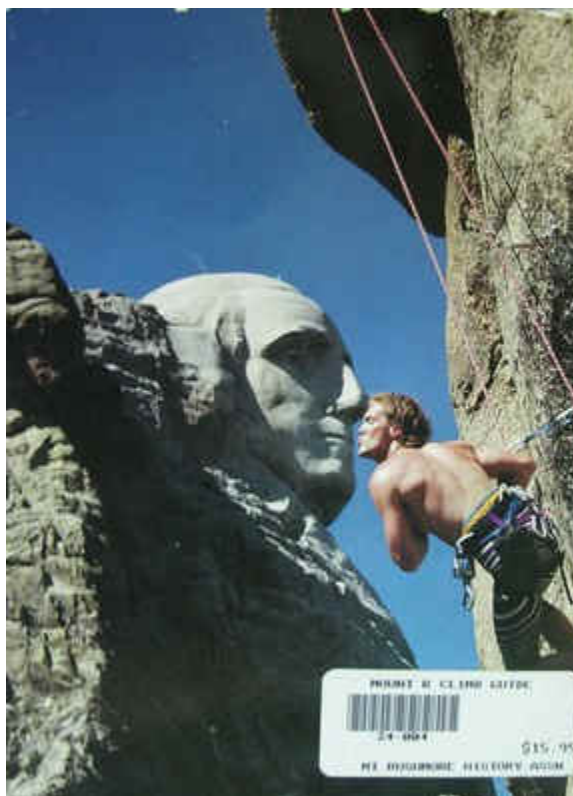
Přesto se tyto čtyři hlavy staly inspiračním zdrojem pro jedno významné a dokončené světové dílo.

Autor sochař Borglum chtěl v Jižní Dakotě na hoře Mt. Rushmore (horu pojmenoval sám Borglum duchaplně po jednom právníkovi z New Yorku) vytvořit „Chrám demokracie“. I vytesal čtyři (upozorňujeme, že jsou čtyři) 18ti metrové hlavy amerických prezidentů (Washingtona, Jeffersona, T. Roosevelta a Lincolna). Myslím, že **liběchovská předloha z Harfenice je pro toto dílo určující**, a to i svým stářím.

Rozdíl je pouze v tom, že čtyřem hlavám z Mt. Rushmore našel Borglum podobu, neboť našel Američanům jejich hrdiny, kdežto Levý a jeho potomci dosud ne... Tak **naše hlavy stále čekají, a třeba zrovna na Vás.**

Rozlučme se obrázkem, který nám dokládá, jak Američané své velikány zbožňují a co jsou pro ně schopni patolízalsky učinit, na rozdíl od nás.

Děkuji Vám za pozornost. To je vše, o jsem Vám chtěl říct.